

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 สรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียน มัธยมศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ เรื่องการจดบันทึก และรายงานการ
ประชุม ของผู้นำนักเรียน ที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
ก่อนและหลังการเข้ารับการฝึกอบรม
3. เพื่อศึกษาทักษะการจดบันทึก และรายงานการประชุมของผู้นำนักเรียน
ที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้นำนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมตาม
หลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
5. เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจดบันทึก และรายงานการ
ประชุมของผู้นำนักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
หลังฝึกอบรม 1 เดือน

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจ เรื่องการจดบันทึก และรายงานการประชุมของผู้นำนักเรียนที่เข้ารับการอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่พัฒนาขึ้น หลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม
2. ทักษะการจดบันทึก และรายงานการประชุมของผู้นำนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่พัฒนาขึ้น อยู่ในระดับดีขึ้นไป
3. ความพึงพอใจของผู้นำนักเรียนที่เข้ารับการฝึกอบรม ตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่พัฒนาขึ้น อยู่ในระดับมากขึ้นไป
4. ความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจดบันทึก และรายงานการประชุมของผู้นำนักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ระหว่างหลังฝึกอบรม กับหลังฝึกอบรม 1 เดือน ไม่แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐาน
- ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร
- ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร
- ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

ซึ่งในแต่ละขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร มีรายละเอียดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรม ผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน โดยเป็นการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของหลักสูตร แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดเนื้อหาลงในหลักสูตร บทบาทของผู้นำนักเรียนในด้านการจัดบันทึก และรายงานการประชุม การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และนำข้อมูลการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน กำหนดการจัดเนื้อหาสาระลงในหลักสูตร และเป็นแนวทางในการวางแผนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง โดยนำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างเป็นหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยดำเนินการ การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม เพื่อศึกษาองค์ประกอบของร่างหลักสูตร ฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ประกอบด้วย 1 จุดมุ่งหมาย 2 เนื้อหา 3 วิธีการ/กิจกรรม การฝึกอบรม .4 การวัดและประเมินผล การตรวจสอบร่างหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการประเมินเพื่อการศึกษาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขในด้านความเหมาะสม และความสอดคล้องภายในองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินของ Tyler (1949) และ Stake (1967 อ้างถึงใน ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539, หน้า 209–242) เป็นแนวทางในการประเมินงานโดยอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตร นำร่างหลักสูตรฝึกอบรมส่วนที่ยังมีข้อบกพร่อง มาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้หลักสูตรฝึกอบรมที่สมบูรณ์ หลังจากได้หลักสูตรที่สมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรตามแนวทางของ อรวรรณี ไชยปัญญา (2556, หน้า 463–505) แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และจัดทำเป็นคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เพื่อให้วิทยากรและผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการฝึกอบรมต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม

เป็นการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีวิธีการดำเนินงาน 2 ขั้นตอน คือ 1) การนำหลักสูตรฝึกอบรมไปใช้ทดลองใช้ กับกลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้นำนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กโรงเรียนเชียงใหม่วิทยา อำเภอท่าอุเทน จังหวัด นครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 เป็นหนึ่งคณะทำงาน จำนวน 14 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงกำหนดแบบแผนการทดลองโดยใช้แบบ กลุ่มเดียวสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (One-Group Pre test – Post test Design repeated measure) (วาริ เฟิงส์วัตต์, 2551, หน้า 133) 2) การประเมินการใช้หลักสูตรฝึกอบรม การดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นการประเมินผลหลังการฝึกอบรมที่นำหลักสูตรไปใช้ทดลอง กับกลุ่มตัวอย่างแล้ว โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินหลักสูตรการอบรมของ Kirkpatrick (อ้างอิงใน ชัญญาภัค วงศ์บา และกิงกาญจน์ จงใจหาญ, 2555, หน้า 29–30) แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ประเมินผลการเรียนรู้ก่อน ระหว่าง และหลังการฝึกอบรม ด้วยการประเมินให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และความพึงพอใจ ระยะที่ 2 ประเมิน ติดตามผลหลังฝึกอบรม 1 เดือน การประเมินผลในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามผล ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดบันทึก และรายงานการประชุม นับว่ายังมีความรู้ที่คงทน หรือไม่โดยการทดสอบความรู้ความเข้าใจด้วยแบบทดสอบฉบับเดิมกับแบบทดสอบหลัง การฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม

การปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม เป็นการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรหลังจากนำ หลักสูตรไปทดลองใช้แล้ว โดยปรับปรุงหลักสูตรจากผลการศึกษาประสิทธิภาพของ หลักสูตร จากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อเสนอแนะของวิทยากร และผู้เข้า รับการฝึกอบรม ตลอดจนทั้งปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อให้ได้หลักสูตรฉบับ สมบูรณ์ สามารถนำไปใช้และเผยแพร่ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปตามความมุ่งหมายของการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับองค์ประกอบของหลักสูตร แนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดเนื้อหาลงในหลักสูตร บทบาทของผู้นำนักเรียนในด้านการจัดบันทึก และรายงานการประชุม การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม และนำข้อมูล การกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตร ฝึกอบรมผู้นำนักเรียน กำหนดการจัดเนื้อหาสาระลงในหลักสูตรซึ่งได้องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ประกอบด้วย 1) จุดมุ่งหมาย 2) เนื้อหา 3) วิธีการ/กิจกรรม การฝึกอบรม 4) การวัดและประเมินผล

2. ผลการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ เรื่องการจัดบันทึก และรายงานการประชุม ของผู้นำนักเรียน ที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 ก่อนและหลังการเข้ารับการฝึกอบรม

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดบันทึก และรายงานการประชุม ของผู้นำนักเรียน ที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ก่อนและหลังการเข้ารับการฝึกอบรม โดยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples) พบว่า คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้นำนักเรียนเรื่องการจัดบันทึก และรายงานการประชุมหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการศึกษาทักษะการจดบันทึก และรายงานการประชุมของผู้นำนักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ผลการศึกษาทักษะการจดบันทึก และรายงานการประชุมของผู้นำนักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง มีทั้งหมด 4 ทักษะ ทักษะละ 3 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 12 คะแนน พบว่า คะแนนทักษะการจดบันทึก และรายงานการประชุมของผู้นำนักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยทักษะการฝึกปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รายงานการประชุมที่ดี (ร้อยละ 97.62) รูปแบบรายงานการประชุม และการจดยางานการประชุมมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน (ร้อยละ 96.43) ลำดับสุดท้ายคือ การจัดทำระเบียบวาระการประชุม (ค่าเฉลี่ย 95.24) อยู่ในระดับดีมากทุกทักษะ

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้นำนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้นำนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ความพึงพอใจของผู้นำนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.32 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.93 รองลงมาคือ วิธีการดำเนินกิจกรรม ช่วยทำให้นักเรียนเข้าใจการจดบันทึก และจัดทำรายงานการประชุมมากขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.50 ลำดับที่ 3 มีค่าเฉลี่ยรายข้อเท่ากันคือ การวัดผลและประเมินผลในแต่ละกิจกรรม เป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการฝึกอบรม การทำใบงาน และแบบทดสอบแต่ละกิจกรรมทำให้ได้ทบทวนความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่ฝึกอบรม และกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และการสรุปกิจกรรมมีส่วนช่วยให้การฝึกอบรมมีความสนุกสนานและน่าใจ มีค่าเฉลี่ย 4.43 ตามลำดับ

5. ผลการติดตามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการจดบันทึก และ รายงานการประชุม ของผู้นำนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรม ผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 หลังฝึกอบรม 1 เดือน

คะแนนความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับทักษะการจดบันทึก และรายงาน การประชุม ของผู้นำนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ใน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 หลังฝึกอบรม 1 เดือน พบว่า คะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการจดบันทึก และ รายงานการประชุม ของผู้นำนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำ นักเรียน หลังฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.21 คะแนนติดตามผลหลังฝึกอบรม 1 เดือน มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.85 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันโดยสถิติทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples) ปรากฏว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการจดบันทึก และ รายงานการประชุม ของผู้นำนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำ นักเรียน หลังฝึกอบรม 1 เดือน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไป ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จึงสรุปได้ว่า ผลการเรียนรู้ของผู้นำนักเรียนมีความคงทน

อภิปรายผล

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ได้นำผลมาเสนอประเด็นเพื่อ อภิปรายผลตามความมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียน มัธยมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียน มัธยมศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ประกอบด้วย 1) จุดมุ่งหมาย 2) เนื้อหา 3) วิธีการ/กิจกรรมการฝึกอบรม 4) การวัดและประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยการสังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรของนักวิชาการด้าน หลักสูตรหลายท่าน เช่น Taba (1962, p. 341); Kerr (1989, p. 16); พิสนุ พงศ์ศรี (2549, หน้า 134-135) และวิชาญ พันธุ์ประเสริฐ (2551, หน้า 143-148) โดยการเริ่มต้นจาก การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ด้วยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งโดยการจัดทำเป็นตารางสังเคราะห์ องค์ประกอบของหลักสูตร ผู้วิจัยได้คัดเลือกเอาความถี่ 4 ลำดับแรก สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตร เป็นสิ่งกำหนดแนวคิดแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่าง สอดคล้องและเหมาะสมกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร ประกอบไปด้วย จุดมุ่งหมาย หมายถึง ความคาดหวังหรือความต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม หลังผ่านการ ฝึกอบรมในหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน เนื้อหา หมายถึง ประสบการณ์เรียนรู้ ที่ ผู้วิจัยพัฒนาคือ เพื่อช่วยพัฒนาให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ วิธีการ/กิจกรรมการฝึกอบรม หมายถึง รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ที่ผู้วิจัยพัฒนา คือ เพื่อช่วยพัฒนาให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ การวัด ประเมินผล หมายถึง การคำนวณหาว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้ใน จุดมุ่งหมายหรือไม่

ผลการประเมินความเหมาะสมของร่างหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวมที่ 4.5 อยู่ในระดับความเหมาะสมมาก ตรวจสอบความสอดคล้องภายในของ ร่างหลักสูตร โดยพิจารณาส่วนประกอบต่าง ๆ ของร่างหลักสูตร ได้แก่ จุดมุ่งหมายของ หลักสูตรโครงสร้างเนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม การวัดและประเมินผล หน่วยการเรียนรู้ วัดดูประสงค์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม และวัสดุอุปกรณ์/สื่อการเรียนรู้ ว่ามีความ สอดคล้องเหมาะสมกันหรือไม่เพียงใด จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน พบว่า มีค่าดัชนีความ สอดคล้องระหว่าง 0.8 – 1 มีความสอดคล้องทุกประเด็น หมายความว่าองค์ประกอบของ หลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของนักวิชาการด้านหลักสูตร ได้แก่ Taba (1962, p. 341); วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543, หน้า 19) และหลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น ได้ผ่านกระบวนการหาคุณภาพตามขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่การตรวจสอบความ ถูกต้องเหมาะสมจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้แก้ไขตามข้อเสนอแนะ ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ ได้ทำการประเมินความเหมาะสมและความ สอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรม และหน่วยการฝึกอบรม มีการนำส่วนที่บกพร่องมา ปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จนสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัย ครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของนักการศึกษาหลายท่านที่ได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม แล้วพบว่าองค์ประกอบของหลักสูตรจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ 1) จุดมุ่งหมาย

2) เนื้อหา 3) วิธีการ/กิจกรรมการฝึกอบรม 4) การวัดและประเมินผล เช่น สินีนุช ชัยสิทธิ์ (2548, หน้า 101-102) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ส่งเสริมสุขภาพ : กรณีศึกษาโรงเรียนเขื่อนเจ้าพระยา อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท วิชาญ พันธุ์ประเสริฐ (2551, หน้า 15) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครู วิทยาศาสตร์เพื่อการออกแบบผลบพบปฏิบัติการที่สอดคล้องกับปฏิญญาท้องถิ่น จักราวงกาพิสินธุ์ (2556, หน้า 165) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมโดยใช้หลักการหลักการเจริญสติพื้นฐาน 4 ตามแนวทางของหลวงพ่อดำเทียน จิตตสุโก เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดการอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ อรวรรณี ไชยปัญญา (2556, หน้า 165) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทีมของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้หลักสูตรฝึกอบรม

2. ความรู้ความเข้าใจ เรื่องการจดบันทึก และรายงานการประชุม ของ ผู้นำนักเรียน ที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ก่อนและหลังการเข้ารับการฝึกอบรม

คะแนนความรู้ความเข้าใจของผู้นำนักเรียนเรื่องการจดบันทึก และรายงาน การประชุมหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าหลักสูตรฝึกอบรมที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจดบันทึกและรายงานการประชุมของผู้นำนักเรียนได้จริง ทั้งนี้ เนื่องจากหน่วยการฝึกอบรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและกิจกรรมการฝึกอบรม มีการกำหนด จุดมุ่งหมายที่ชัดเจน อีกทั้งยังมีการใช้สื่อการอบรมที่หลากหลาย มีการวัดและประเมินผล ระหว่างการฝึกอบรมเพื่อให้นักเรียนได้ทบทวนความรู้ความเข้าใจจึงส่งผลให้นักเรียน สามารถทำแบบทดสอบหลังฝึกอบรมได้คะแนนสูงขึ้นเป็นไปตามหลักการFlippo (1970, p. 243) กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรม เป็นกระบวนการสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความถนัด ความสามารถ และความชำนาญ ให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในขอบเขตของงานเฉพาะ อย่าง เป็นกระบวนการที่จะเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และความสามารถของบุคคลทั้งมวลใน สังคมใดสังคมหนึ่ง เพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลไปในทิศทางที่ต้องการ และGood (1973, p. 613) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรมมี 3 ประเด็น คือ 1) เป็นการเรียนการสอนชนิด เจาะจง มีเป้าหมายกำหนดเฉพาะอย่างชัดเจน 2) เป็นการเรียนการสอนที่มีการประเมินผล

ความสามารถของผู้เรียน ที่เข้ารับการฝึกอบรม และผู้เรียนต้องการให้ครูแนะนำ 3) เป็นกระบวนการซึ่งบุคคลได้เรียน เพื่อพัฒนาให้สมาชิกในกลุ่มก้าวหน้า เพื่อพัฒนางานร่วมกัน

3. ทักษะการจดบันทึก และรายงานการประชุมของผู้นำนักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22

ทักษะการจดบันทึก และรายงานการประชุมของผู้นำนักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง มีทั้งหมด 4 ทักษะ ทักษะละ 3 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 12 คะแนน พบว่า ทักษะการฝึกปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ รายงานการประชุมที่ดี (ร้อยละ 97.62) รูปแบบรายงานการประชุม และการจดยางานการประชุมมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน (ร้อยละ 96.43) ลำดับสุดท้ายคือ การจัดทำระเบียบวาระการประชุม (ค่าเฉลี่ย 95.24) อยู่ในระดับดีมากทุกทักษะ เนื่องจากกิจกรรมการฝึกอบรมได้เน้นให้มีการฝึกปฏิบัติจริงทุกกิจกรรมอย่างหลากหลายโดยการให้ความรู้ด้านทฤษฎีแล้วจึงทำการสาธิตเป็นขั้นเป็นตอน และให้ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติอย่างช้า ๆ พร้อมทั้งประเมินผลการปฏิบัติไปด้วยทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดความรู้จากการปฏิบัติจริง เกิดความคงทนในความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอด ทั้งนี้ระหว่างฝึกอบรมผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ความสนใจ ให้ความร่วมมือ ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์กับวิทยากรเป็นอย่างดี จึงทำให้ทักษะการฝึกอบรมในครั้งนี้มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ Flippo (1970, p. 243) ที่กล่าวไว้ว่า การฝึกอบรม เป็นกระบวนการสร้าง หรือเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความถนัด ความสามารถ และความชำนาญงานให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน ในขอบเขตของงานเฉพาะอย่าง เป็นกระบวนการที่จะเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และความสามารถของบุคคลทั้งหมดในสังคมใดสังคมหนึ่ง เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลไปในทิศทางที่ต้องการ

4. ความพึงพอใจของผู้นำนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

ความพึงพอใจของผู้นำนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.32 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาการฝึกอบรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

เป็นเรื่องที่ตรงกับความต้องการของผู้นำนักเรียน ตลอดจนผู้ทำการฝึกอบรมมีความรู้ความสามารถในการฝึกอบรมเป็นเนื้อหาที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของนักเรียน อีกทั้งในช่วงการเตรียมการก่อนฝึกอบรมผู้วิจัยได้ชี้แนะแนวทางในการฝึกอบรม ให้กับผู้ฝึกอบรม และดูแลผู้ฝึกอบรมอย่างใกล้ชิด ผู้นำนักเรียนเกิดความสนใจและเกิดความกระตือรือร้นที่จะเข้ารับการฝึกอบรม เห็นถึงประโยชน์และความจำเป็นในการฝึกอบรมในครั้งนี้ โดยมีความเห็นว่าการได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดบันทึก และรายงานการประชุม เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้นำนักเรียน กิจกรรมที่ฝึกอบรมสามารถพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานได้ สามารถนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับชูชัย สมितिไกร (2554, หน้า 5) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรม คือ กระบวนการเรียนรู้ที่มีระบบ เพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถ และเจตคติ ของบุคลากร อันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนา และเพิ่มผลผลิตทำให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และ วรวรรธน์ ศรียาภัย (2554, หน้า 11) กล่าวว่า การฝึกอบรมหมายถึงกระบวนการหนึ่ง ๆ ที่องค์กรจัดขึ้น เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ความสามารถในการทำงาน ประสิทธิภาพแก่บุคลากร เป็นการเพิ่มสมรรถภาพในการทำงาน เปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมให้มีลักษณะอันพึงประสงค์ขององค์กร

5. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการจัดบันทึก และรายงานการประชุม ของผู้นำนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 หลังฝึกอบรม 1 เดือน

คะแนนความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับทักษะการจัดบันทึก และรายงานการประชุม ของผู้นำนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 หลังฝึกอบรม 1 เดือน เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันโดยสถิติทดสอบค่าที (t-test for Dependent Samples) ปรากฏว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการจัดบันทึก และรายงานการประชุม ของผู้นำนักเรียนที่มีต่อการฝึกอบรมตามหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน หลังฝึกอบรม 1 เดือน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้นำนักเรียนมีการฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ ตลอดจนความเอาใจใส่ของครูที่ปรึกษาที่คอยกำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียน

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kirkpatrick (อ้างถึงใน ชัญญาภัค วงศ์บา และกึ่งกาญจน์ จงใจหาญ, 2555, หน้า 29–30) แห่งมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรมและการประเมินผลการฝึกอบรมว่า การฝึกอบรมนั้นเป็นการช่วยเหลือบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการฝึกอบรมใด ๆ ควรจัดให้มีการประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งถือเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้รู้ว่า การจัดโปรแกรมการฝึกอบรมมีประสิทธิผลเพียงใด แนวทางในการประเมินผลโครงการฝึกอบรมในชั้นประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปหลังฝึกอบรม (Behavior) การประเมินผลในชั้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้รู้ว่าเมื่อฝึกอบรมไปแล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานไปในทิศทางที่ดีขึ้น พึงประสงค์หรือไม่ การประเมินผลในชั้นนี้ นับว่ายาก และใช้เวลามากกว่าการประเมินผลในชั้นอื่น เพราะต้องออกไปติดตามการเติมผลในสถานที่ทำงานจริงของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งจะมีคำถามอยู่หลายข้อ ที่ผู้ประเมินจะต้องตอบให้ได้เสียก่อน เช่น ควรจะออกไปประเมินเมื่อไหร่ภายหลังการฝึกอบรม 1 เดือน 3 เดือน ครึ่งปี หรือ 1 ปี จะเก็บข้อมูลจากใครถึงจะน่าเชื่อถือได้มากที่สุด การประเมินผลในชั้นนี้ มีสิ่งที่ควรคำนึง คือ ควรจะวัดพฤติกรรมการทำงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม ระยะเวลาระหว่างการฝึกอบรม กับ การประเมินผลหลังการฝึกอบรมควรจัดให้ห่างกันพอสมควร เพื่อให้แน่ใจว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานได้เกิดขึ้นจริง ๆ และควรประเมินหลาย ๆ ครั้ง เป็นระยะ ๆ เช่น ประเมินทุก ๆ 3 เดือน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ได้ขอเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ ซึ่งหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้เป็นต้นแบบในการจัดกิจกรรมฝึกอบรมผู้นำนักเรียนเกี่ยวกับการ

จัดบันทึก และรายงานการประชุม โดยปรับให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานและ
ธรรมชาติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่าการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียนหลังฝึกอบรม
1 เดือนอยู่ในระดับดี ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของผู้นำนักเรียน ทำให้ปฏิบัติงาน
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือการได้รับคำแนะนำการกำกับ ติดตาม จากคุณครูที่ปรึกษาสภ
า
นักเรียน ดังนั้นครูจึงควรดูแลเอาใจใส่การปฏิบัติงาน และให้การเสริมแรงแก่ผู้นำนักเรียน
อยู่อย่างสม่ำเสมอ

2 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาด
เล็ก ที่เกี่ยวกับสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ ที่มีปัญหา หรือต้องการพัฒนา เช่น การจัดระบบ
โครงสร้างสถานศึกษา การบริหารจัดการเป็นต้น เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
แก่ผู้นำนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ขึ้นต่อไป

2.2 ควรพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาด
อื่น ๆ เพื่อพัฒนากิจกรรมสถานศึกษาในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ
ครอบคลุม

